

Schets 2 – Door de Jordaan naar Kanaän

Jozua 3 en 4

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking.
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende.
- Papier en stiften voor het monument van vraag 7.
-

Opening

- Te lezen bijbelgedeelten:
 - ✓ Jozua 3
 - ✓ Jozua 4
 - ✓ Leviticus 19
- Vanuit de belijdenis:
 - ✓ Doopformulier
 - ✓ Heidelbergse Catechismus, zondag 25-27 en 28-29
 - ✓ Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 35, 35
 - ✓ Avondmaalsformulier
 - ✓ Formulier om de ambtsdragers te bevestigen
- Suggesties om te zingen:
 - ✓ Psalm 114
 - ✓ Psalm 24:1
 - ✓ Psalm 147:9
 - ✓ Psalm 77:8 en 11
 - ✓ Psalm 105:5
 - ✓ Wees Gij mijn Gids
 - ✓ Heilig, heilig, heilig
 - ✓ Wees standvastig, onwankelbaar
 - ✓ Blijf bij mij, Heer'
- Gebedspunten:
 - ✓ Dank de Heere voor Zijn leiding, in kleine en grote dingen.
 - ✓ Bid of God ons dag aan dag draagt.
 - ✓ Vraag om geloof in de Heere Jezus, Hij Die ons in het hemels Kanaän kan brengen.

Doelstelling

De jongeren kunnen aan het eind van de bijeenkomst de volgende kernvragen beantwoorden:

1. Wat wil de Heere leren met de geschiedenis van de doortocht door de Jordaan?
2. Hoe wijst Jozua hier op de Heere Jezus?

1. *Betekenis benoemen*

In deze schets komt het wonder van de overtocht door de Jordaan en de oproep om Gods daden te herdenken aan bod. Het is letterlijk een overgang van een oude situatie naar een nieuw bestaan, het land van de belofte.

2. *Actualiteit aangeven*

Christenen mogen net als de Israëlieten toen de daden van de Heere gedenken en onder de indruk komen van Zijn machtige daden. God ging in de ark voorop door de Jordaan. Volgen wij Hem waar Hij ook heengaat? Wat zijn onze gedenktekens? Zijn dat de dingen die om Gods Koninkrijk gaan of om ons eigen leven?

3. *Christus centraal stellen*

In Jozua 3 zien we 'redding door het water' heen. Dit wordt ook in het doopformulier opgepakt, wanneer iemand wordt gedoopt. Ook in dit gedeelte zien we de redding die Christus heeft verworven, want wie volgde, kwam veilig aan de overkant.

Alternatieve (start)opdracht

- Bekijk het filmpje van ABC van het geloof over heiligheid.
- Kies één of meerdere woorden uit deze geschiedenis uit en doe hier studie naar. Denk bijvoorbeeld aan de woorden heiligen, gedenken of gehoorzaamheid. Zoek met elkaar andere plaatsen in de Bijbel op waar dit woord gebruikt wordt. Geef aan de hand van de Bijbel een omschrijving van het woord en onderzoek op welke verschillende manieren of in welke verschillende situaties de woorden gebruikt worden.

Achtergrondinformatie

De plek Sittim (Jozua 3:1) was dezelfde plek als waar het volk overspel had bedreven met de Moabitische vrouwen (Numeri 25:1). Het vertrek uit Sittim kan dus ook als een overgang van het oude, zondige leven naar het nieuwe, reine leven worden gezien. Zeker met de doortocht door de Jordaan is er een moment in Israëls geschiedenis gegeven dat al die jaren van zonde, dood en gemor in de woestijn worden achtergelaten.

Het volk moet afstand bewaren tot de ark (3:3), omdat alleen de Levieten de ark mochten dragen. Niet iedereen kon zomaar vlakbij de verbondsark komen. De Heere reisde als het ware in de ark mee met het volk, een heel bijzonder en bemoedigend teken. Zolang de ark boven de Jordaan werd getild, kon het volk droogvoets oversteken. Het doet ook denken aan het gebed van Mozes in de strijd tegen Amalek: zolang hij zijn handen omhoog hield, verliep de strijd goed (Exodus 17:11). Het volk leerde zo des te meer afhankelijk te zijn van Gods zegen en aanwezigheid.

In het Jodendom is er veel aandacht voor het onderwijzen en gedenken, bijv. op de sabbat en met Pesach. De vraag uit Jozua 4:6 en Jozua 4:21 heeft in de Joodse traditie ook een dergelijke plek gekregen. Wij als christenen zouden hier ook aandacht voor moeten hebben, om in (gezins)gezelschap de daden van God te overdenken en met elkaar te bespreken.

Jozua 3

Vers 1-4 Na de onderbreking van hoofdstuk 2, waarin de geschiedenis van de twee verspieders wordt verteld, pakt hoofdstuk 3 de doorgaande lijn van Jozua 1 weer op. Het volk

trekt van Sittim, gelegen in Moab, tien kilometer verder tot aan de Jordaan. De overgang tussen vers 1 en vers 2 lijkt misschien vreemd, maar we moeten vers 2-4 lezen als een uitleg bij vers 1. De drie dagen waar vers 2 over spreekt, zijn dezelfde als die in Jozua 1:11 (zie kanttekeningen). Kortom: in Jozua 1:11 waarschuwen de oudsten het volk dat ze over drie dagen vertrekken. Jozua 3:1 vertelt ons dat Jozua met het volk naar de Jordaan trekt en daar één nacht verblijft. In Jozua 3:2-4 wordt vermeld hoe dat in zijn werk is gegaan: de drie dagen zijn om en de oudsten gaan opnieuw door het volk. Nu met voorschriften voor de tocht naar de Jordaan. Tweeduizend ellen is ongeveer één kilometer. 'Niet... gisteren en eergisteren' betekent 'nooit eerder'. Voorop gaat de ark, die gedragen wordt door de Levietische priesters, ofwel: die priesters, die door de HEERE zijn aangesteld uit de stam van Levi. Dit waren de nakomelingen van Aäron.

Vers 5-8 Aangekomen bij de Jordaan ontvangt het volk het bevel zich te heiligen. Dit betekent concreet: het volk moet de kleren wassen en zich onthouden van seksuele gemeenschap. Zo zorgt de HEERE ervoor dat het volk zich geestelijk voorbereidt op het wonder. Door dit aangekondigde wonder zal Hij Jozua in zijn positie bevestigen, zoals Mozes in zijn positie werd bevestigd door het wonder bij de Schelfzee (Exodus 14:31). Op bevel van de HEERE geeft Jozua de priesters instructies.

Vers 9-10 Ook het volk krijgt instructies van de HEERE. Het komende wonder wordt genoemd als teken dat de HEERE Kanaän in Israëls handen geven zal. De HEERE is de levende God, in tegenstelling tot de dode afgoden. Zeven volken worden genoemd. Zeven, het getal van de volheid, dus alle heidenvolken in Kanaän zullen worden verdreven. De Kanaänieten worden hier als apart volk bedoeld, hoewel hun naam ook vaak als verzamelnaam dient.

Vers 11-12 De HEERE is niet zomaar een volksgod. Hij is de Heere van de hele aarde. De ark, die straks voorop zal gaan, is het teken dat deze God een verbond met dit volk heeft. Er worden twaalf mannen verzameld, al weet Jozua nog niet waarvoor.

Vers 13-17 De Jordaan, die door smeltwater een grote stroom geworden is, kan onmogelijk door de vrouwen en kinderen worden overgestoken. Pas als de priesters hun voeten in de Jordaan plaatsen, vindt het beloofde wonder plaats. Dit vraagt dus geloof! Het water vanuit het noorden blijft bij de stad Adam, dertig kilometer verderop, op een hoop staan. Aan de zuidkant stroomt het weg richting de Dode zee (de Zoutzee).

De priesters blijven in het midden van de Jordaan staan met de ark als teken van Gods tegenwoordigheid. Hij beschermt hen als ze door de rivier trekken en het is een bemoediging om in vertrouwen op Hem Kanaän binnen te trekken. Hij is bij hen.

Jozua 4

Vers 1-8 Nu het hele volk door de Jordaan is getrokken, maakt de HEERE duidelijk wat de twaalf uitverkoren mannen moeten doen. De twaalf stenen komen van de bodem van de rivier, als bewijs van deze wonderlijke doortocht. Deze stenen richt Jozua op in Gilgal, de plaats waar ze de nacht doorbrengen.

Vers 9 Ook midden in de Jordaan komt een steenhoop. De Bijbelschrijver kan getuigen dat ze er op het moment van schrijven nog steeds staan. Hij zegt als het ware: 'Kijk maar, het is echt gebeurd.' De steenhoop was blijkbaar dusdanig groot, dat hij boven het wateroppervlak uitstak.

Vers 10-11 Alle voorschriften van de HEERE worden precies uitgevoerd. Ook Mozes wordt genoemd, zodat nogmaals wordt benadrukt dat Jozua zijn wettige opvolger is. Als de overtocht is voltooid, kunnen ook de priesters de Jordaan oversteken.

Vers 12-14 Zoals ze hebben beloofd in Jozua 1, gaan de strijdbare mannen van Ruben, Gad en de halve stam van Manasse mee. Hun vrouwen, kinderen en have hebben ze in het veroverde gebied aan de andere kant van de Jordaan achtergelaten. Ze gaan zelfs voorop om hun broeders te helpen. Door deze overtocht heeft de HEERE Jozua bevestigd als leider van het volk.

Vers 15-18 Ook de beëindiging van dit wonder vindt plaats op bevel van de HEERE. Precies op het moment dat de priesters de Jordaan verlaten, begint het water weer te stromen. Het bewijs dat dit geen toevallige speling der natuur is, maar dat het gebeurt door de krachtige hand van de HEERE.

Vers 19-23 Israël slaat zijn kamp op bij Gilgal, ten noordoosten van Jericho. Ook hier geeft de Bijbel een precieze datering. Op deze plaats worden de meegebrachte stenen opgericht. Deze steenhoop is bedoeld als een herinneringsteken, een monument. Als later de Israëlitische kinderen zullen vragen wat dat voor een steenhoop is, zullen de vaders vertellen hoe de HEERE op wonderlijke wijze Zijn volk door de Jordaan heeft geleid. Zo zal deze geschiedenis nooit vergeten worden.

Vers 24-5:1 Deze daad van de HEERE mag niet vergeten worden om twee redenen. In de eerste plaats opdat alle volken de sterke hand van de HEERE zullen kennen. Ten tweede opdat Israël altijd de HEERE zal vrezen. Uit het eerste vers van hoofdstuk vijf blijkt dat het eerste doel in ieder geval bereikt is. Als de volkeren van Kanaän horen wat er gebeurd is, smelten hun harten van angst.

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

-

1. –
- 2.

- a. Voorbeelden zijn de doortocht door de Rode Zee: ook daar was er een water, waardoor de Israëlieten met een vijand in de rug niet verder konden. In onze tijd kunnen mensen (individueel of als groep) ook vast komen te zitten, door heel

verschillende redenen. Je studie lukt niet, je werk is teveel, enz. Misschien dat iemand hierover iets wil zeggen. Merkte hij/zij hierin de aanwezigheid van God? Bracht diegene dichter bij God? Dat is in ieder geval wel het doel van beproevingen (vgl. Jakobus 1).

- b. *Persoonlijk.*
3.
 - a. 'Zich heiligen' betekent dat een mens zich moet ontdoen van vieze, onreine zaken. In Exodus 19 werd het volk ook al opgeroepen om dit te doen, dus kende men het gebruik al. Heiligheid is een rode draad in de wetgeving die het volk in de woestijn via Mozes van God heeft ontvangen (lees bijv. Leviticus alleen maar). Door andere kleding aan te doen en geen gemeenschap te hebben (vgl Ex. 19:14-15) kon het volk zich des te nadrukkelijker op God richten. De gang van alledag werd aangepast.
 - b. De Heere is een heilige God. Hem dienen betekent dat we een heilig God dienen en dat daarvoor een heilig leven vereist is.
 - c. Als wij Hem willen dienen betekent dat toewijding aan Hem en breken met zondige, onreine zaken. Onreinheid brengt scheiding tussen ons en Hem door onze schuld. Waar wijden wij ons aan toe? Een voorbeeld wat hierbij helpt is hetgeen wat Paulus in 1 Korinthe 9:24-27 aanhaalt. Voor het winnen van de wedloop is een atleet ook volkomen op die wedstrijd en de voorbereiding daarvan gericht. Hetzelfde moeten wij doen in dienst van de Heere.
 4. Maak duidelijk dat deze intocht meer is dan alleen een militaire tocht. Dat is te zien aan de afhankelijkheid van Gods geboden en Zijn wil: alleen daarnaar moeten Jozua en het volk luisteren. God vraagt steeds geloof en gehoorzaamheid. De intocht was eenmalig en ook een beperkte 'campagne'. Het doel was de vervulling van Gods belofte om een woonplek voor Gods volk te vestigen, waar zij Hem volkomen zouden dienen. Het geweld werd ook ingeperkt en was erop gericht om een land te veroveren waarin een volk God zou dienen, en dat God dat volk zou zegenen en rust, vrede en gerechtigheid zou aanbrengen. Dat was en is ook het grote doel van Gods schepping, al is dat door de zondeval diep verstoord geraakt. De scheiding tussen Gods volk Israël en de heidenen en hun afgoden anderzijds merk je duidelijk in een boek als Jozua. Onze 21e-eeuwse achtergrond kan ook voor verlegenheid aan onze kant zorgen. In de tijd en leefwereld van het Oude Testament werden de mensen veel vaker dan wij met dood en geweld geconfronteerd. Dat is ook de reden dat mensen in niet-westerse culturen zich dikwijls goed herkennen in wraakpsalmen (bijv. Ps. 70), terwijl wij ons daar ongemakkelijk over voelen.
 5. Het 'tot op deze dag' wil zeggen dat op het moment dat de bijbelschrijver deze geschiedenis beschrijft, de stenen er nog zijn. Het eeuwigdurende teken wil zeggen dat dit teken voor het volk altijd zal gelden. Dus ook al zijn de stenen er nu niet meer, het teken is wel blijven gelden.

6.

- a. Publieke gedenktekens zijn er volop, bijvoorbeeld het monument op de Dam in Amsterdam. Misschien is er ook wel één in de eigen woonplaats?
- b. Wat maakt het belangrijk om dingen/gebeurtenissen te herdenken? Denk bijv. aan Dodenherdenking op 4 mei. Het is belangrijk om niet vergeetachtig te worden en te blijven leren van het verleden.
- c. Doop en Avondmaal zijn inderdaad ook gedenktekens. Het Avondmaal is ook letterlijk ingesteld door Christus, waarbij Hij gezegd heeft: 'Doet dat tot Mijn gedachtenis'. In de doop gedenken we dat God vanaf ons vroegste begin Zijn zegen en belofte aan ons heeft willen schenken en dat wij Hem toebehoren. Het roept ons op om tot Hem te komen en te leven in een nieuwe gehoorzaamheid. In het Avondmaal gedenken we de bittere dood van de Zaligmaker, Jezus Christus. Zijn lichaam en bloed is geschonken, want Hij heeft de zondelast willen dragen om mensen weer bij de Vader te kunnen brengen. Dat is toch zeker het gedenken waard, elke keer weer! Wat een wonder van genade.
- d. Probeer door te vragen of de jongeren daar iets van herkennen. Wat voor betekenis hebben doop en avondmaal in hun leven?

7. –

8.

- a. *Eigen antwoord.*
- b. Zowel Jaap als Elsbeth noemen een argument dat uit de Bijbel te herleiden is. Jaaps standpunt zou bijvoorbeeld uit Jozua 4:24 te herleiden zijn. We zagen ook al bij Rachab dat er ontzag kwam bij heidenen als zij gehoord hebben van Gods wonderdaden. Hoe God werkt, is voor ons echter niet na te rekenen. Zijn wil en wegen zijn voor ons ondoorgrondelijk. Daar hebben wij mensen geen zicht in. Dat is maar goed ook. Wij kunnen niet begrijpen waarom iemand wel of niet tot geloof komt door een wonder of een ander middel.
- c. Houd de vraag maar dicht bij je eigen hart: wat zou het ons brengen als we dit wonder uit Jozua 3 of een genezing van de Heere Jezus meegemaakt zouden hebben? Zijn wij in deze tijd misschien te nuchter en staan we (on)bewust niet open voor wonderen, valt het ons niet meer op of geloven we eigenlijk niet echt dat er nu nog wonderen kunnen gebeuren?

9. Bedenk dat ambtsdragers gezanten zijn van de Koning van de Kerk, Jezus Christus. Daarom moeten we inderdaad gezag voor hen hebben. Al hoeven ambtsdragers ook niet ver boven ons te staan en zijn ze gewone mensen zoals wij. Ze mogen niet met eigen woorden, eisen en wensen komen, maar met Gods Woord. God eren en Hem te danken voor Zijn gaven in mensen komt ook uit in respect voor mensen die Hij stuurt, dus voor ambtsdragers. Wees niet te eigenwijs en roddel/klets niet over hun tekortkomingen. Zo ondermijn je hun gezag. Bid liever voor ambtsdragers. Dat is veel meer tot zegen en het bouwt ook de gemeente op. Dit is ook een manier om hun gezag te erkennen. Spreek

met elkaar over de dienst van God. Lees bijv. Paulus' brieven aan Timotheüs en Titus, waarin God veel regels geeft voor ambtsdragers. Omgekeerd hebben ambtsdragers de opdracht om trouw hun dienst te vervullen naar het voorbeeld van Jezus Christus. Niet om gediend te worden, maar om te dienen. Van beide kanten gaat deze band tussen ambtsdragers en gemeente helaas soms wel eens stuk. Het is zo belangrijk om Christus als belangrijkste voor ogen te houden en niet onze eigen wensen!

10. Je eert de Heere Jezus door je te bekeren en je leven in Zijn dienst te stellen. Je richt je op Hem en je spreekt goed van Hem. Mensen om je heen merken dat je niet meer voor jezelf leeft, maar voor een Ander. Het volk leerde door deze geschiedenis dat God alle macht heeft en dat Hij niet is veranderd sinds Egypte. Ook daar leidde Hij hen door het water heen. God geeft Zijn opdracht, maar doet dat met macht en trouw. Jezus heeft duidelijk gezegd dat je, wanneer je in je leven Zijn geboden houdt, laat zien dat je Hem lief hebt (zie Joh. 14:15). Hij vraagt geloof en gehoorzaamheid. Hierdoor eer je de Heere Jezus. Een gedenkteken plaatsen is ook iets wat wij in onze tijd kunnen doen. Het is tot Gods eer als we Zijn daden gedenken.
11. Zijn er nog vragen over die onbeantwoord zijn? Probeer met elkaar een antwoord te vinden.

Slotopdracht

-